

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 32/14
V Lucemburku dne 12. března 2014

Rozsudky ve věcech C-456/12 a C-457/12
O., B., S. a G. v. Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel

Soudní dvůr objasňuje pravidla týkající se práva pobytu státních příslušníků třetích států, kteří jsou rodinnými příslušníky občana Unie, v členském státě původu tohoto občana

Směrnice 2004/38/ES přiznává občanům Unie a jejich rodinným příslušníkům právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států¹. V této souvislosti Raad van State néerlandais (Státní rada) předložila Soudnímu dvoru prostřednictvím dvou žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce čtyři věci týkající se zamítnutí přiznat právo pobytu státnímu příslušníkovi třetího státu, který je rodinným příslušníkem občana Unie, jenž je nizozemským státním příslušníkem, nizozemskými orgány.

Věc C-456/12: *situace pánů O. a B.*

Věc C-456/12 se týká zamítnutí přiznat právo pobytu za situace, kdy se občan Unie vrací do členského státu, jehož je státním příslušníkem, poté co uskutečnil několik krátkodobých pobytů se svým dotčeným rodinným příslušníkem v jiném členském státě.

Pan O., nigerijský státní příslušník, uzavřel v roce 2006 manželství s nizozemskou státní příslušnicí a od roku 2007 do dubna 2010 žil ve Španělsku. Během tohoto období pobývala manželka pana O. dva měsíce se svým manželem ve Španělsku a pravidelně s ním trávila v této zemi dovolenou.

Pan B., marocký státní příslušník, žil od roku 2002 společně se svojí družkou, která je nizozemskou státní příslušnicí, v Nizozemsku. V roce 2005 se přestěhoval do Belgie do bytu, který pronajala jeho družka. Tato družka trávila s panem B. v Belgii každý víkend. V dubnu 2007 se pan B. vrátil do Maroka a v červenci 2007 uzavřel s dotčenou nizozemskou státní příslušnicí manželství.

Vzhledem k tomu, že pan O. a pan B. byli rodinnými příslušníky občanů Unie, předkládající soud se táže, zda unijní právo, zejména článek 21 SFEU a směrnice 2004/38, přiznává takovýmto státním příslušníkům třetích států právo pobytu v členském státě, jehož jsou dotčení občané státními příslušníky.

Soudní dvůr nejprve připomíná, že článek 21 SFEU a směrnice 2004/38 nepřiznávají státním příslušníkům třetích států žádné samostatné právo pobytu. Případná práva pobytu přiznaná takovýmto státním příslušníkům jsou právy odvozenými od výkonu svobody pohybu občanem Unie.

Soudní dvůr dále uvádí, že směrnice 2004/38 nepřiznává žádné odvozené právo pobytu státnímu příslušníkovi třetího státu, který je rodinným příslušníkem občana Unie, jenž pobývá v členském státě, jehož je státním příslušníkem. Směrnice 2004/38 se totiž použije pouze tehdy, pokud se občan stěhuje do jiného členského státu, než jehož je státním příslušníkem, nebo v takovém členském státě pobývá.

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 29. dubna 2004 (Úř. věst. L 158, s. 77, a oprava v Úř. věst. L 327, s. 70; Zvl. vyd. 05/05, s. 46).

Pokud jde o otázku, zda takovéto odvozené právo pobytu přiznává článek 21 SFEU, Soudní dvůr uvádí, že by odmítnutí uznání odvozeného práva pobytu rodinnému příslušníkovi občana Unie, který je státním příslušníkem třetího státu, mohlo omezit právo volného pohybu uvedeného občana, které je zaručeno tímto ustanovením Smlouvy. Občan Unie totiž může být odrazen od opuštění svého členského státu původu z důvodu nejistoty, zda po svém návratu do tohoto členského státu bude moci pokračovat v rodinném životě, který rozvinul nebo upevnil v jiném členském státě. Takováto překážka však vznikne pouze tehdy, má-li pobyt v hostitelském členském státě skutečnou povahu, to znamená, splňuje-li ustanovení směrnice 2004/38 týkající se práva pobytu po dobu delší než tři měsíce.

Z toho vyplývá, že pokud na základě a za dodržení ustanovení směrnice 2004/38 týkajících se práva pobytu po dobu delší než tři měsíce občan Unie skutečně pobýval v jiném členském státě a pokud během tohoto pobytu v tomto státě rozvinul nebo upevnil rodinný život, užitečný účinek článku 21 SFEU vyžaduje, aby mohl v rodinném životě vedeném v hostitelském členském státě pokračovat po návratu tohoto občana do jeho členského státu původu. To znamená, že v takovéto situaci je nutno přiznat rodinnému příslušníkovi, který je státním příslušníkem třetího státu, odvozené právo pobytu.

Podmínky přiznání takového odvozeného práva pobytu na základě článku 21 SFEU by v zásadě neměly být přísnější než podmínky stanovené směrnicí 2004/38 pro přiznání odvozeného práva pobytu státnímu příslušníkovi třetího státu, který je rodinným příslušníkem občana Unie, jenž využil svého práva volného pohybu a usadil se v jiném členském státě, než jehož je státním příslušníkem. I když se totiž směrnice 2004/38 na případ návratu občana Unie do členského státu, jehož je státním příslušníkem, nevztahuje, musí se použít obdobně, neboť i v tomto případě je to občan Unie, kdo představuje referenční osobu, v souvislosti s níž může být státnímu příslušníkovi třetího státu, který je rodinným příslušníkem tohoto občana Unie, přiznáno odvozené právo pobytu.

Pokud jde o otázku, zda kumulace více krátkodobých pobytů v hostitelském členském státě je způsobilá založit odvozené právo pobytu rodinnému příslušníkovi, který je státním příslušníkem třetího státu, při návratu občana Unie do jeho členského státu původu, Soudní dvůr připomíná, že pouze pobyt v souladu s ustanoveními směrnice 2004/38 týkajícími se pobytu po dobu delší než tři měsíce je při návratu způsobilý založit odvozené právo pobytu. Soudní dvůr zdůrazňuje, že krátkodobé pobyty (jako jsou víkendy či dovolené strávené v jiném členském státě než v členském státě, jehož je občan Unie státním příslušníkem), i pokud by byly zohledněny jako celek, tuto podmínku nesplňují.

Soudní dvůr kromě toho uvádí, že pan B. získal postavení rodinného příslušníka občana Unie až po pobytu jeho družky v hostitelském členském státě. Státní příslušník třetího státu, který neměl alespoň po určitou dobu svého pobytu v hostitelském členském státě postavení rodinného příslušníka občana Unie, tedy nemohl podle směrnice 2004/38 získat odvozené právo pobytu v tomto členském státě. Za těchto podmínek se cizí státní příslušník nemůže dovolávat článku 21 SFEU za účelem získání odvozeného práva pobytu při návratu občana Unie do členského státu, jehož je státním příslušníkem.

Na základě výše uvedeného Soudní dvůr rozhodl, že za situace, kdy občan Unie na základě a za dodržení ustanovení směrnice 2004/38 týkajících se práva pobytu po dobu delší než tři měsíce rozvíjel nebo upevnil rodinný život se státním příslušníkem třetího státu během skutečného pobytu v jiném členském státě, než jehož je státním příslušníkem, se ustanovení této směrnice použijí obdobně, pokud se uvedený občan Unie vrátí se svým dotýčným rodinným příslušníkem do svého členského státu původu.

Věc C-457/12: situace paní S. a paní G.

Stejně jako věc C-456/12 se věc C-457/12 týká odmítnutí nizozemských orgánů přiznat právo pobytu rodinnému příslušníkovi nizozemských státních příslušníků. Nicméně na rozdíl od věci C-456/12 dotčení občané Unie nepobývali se svými rodinnými příslušníky v jiném členském státě, než v členském státě, jehož jsou tito občané státními příslušníky.

Paní S. je ukrajinskou státní příslušnicí. Chtěla by mít nárok na pobyt u svého zetě, který je nizozemským státním příslušníkem. Paní S. tvrdí, že se stará o svého vnuka. Její zeť má bydliště v Nizozemsku, ale v rámci svého pracovního poměru u nizozemského zaměstnavatele se minimálně jednou týdně vydává do Belgie.

Paní G., která je peruánskou státní příslušnicí, uzavřela v roce 2009 manželství s nizozemským státním příslušníkem. Tento nizozemský státní příslušník má sice bydliště v Nizozemsku, ale je zaměstnán u belgického podniku. Za tímto účelem denně dojíždí do Belgie.

V tomto kontextu se Raad van State v podstatě táže, zda unijní právo přiznává odvozené právo pobytu státnímu příslušníkovi třetího státu, který je rodinným příslušníkem občana Unie, má-li své bydliště v členském státě, jehož je i státním příslušníkem, avšak v rámci svých pracovních činností se pravidelně vydává do jiného členského státu.

Soudní dvůr potvrzuje, že v situacích, jichž se týká věc C-457/12, občané Unie spadají do působnosti zásady volného pohybu pracovníků zaručené článkem 45 SFEU. Každý občan Unie, který v rámci pracovního poměru vykonává pracovní činnosti v jiném členském státě, než je členský stát jeho bydliště, totiž spadá do působnosti tohoto ustanovení.

Soudní dvůr dále objasňuje, že užitečný účinek práva volného pohybu pracovníků může vyžadovat, aby bylo státnímu příslušníkovi třetího státu, který je rodinným příslušníkem pracovníka, jenž je občanem Unie, přiznáno na základě článku 45 SFEU odvozené právo pobytu v členském státě, jehož je tento občan státním příslušníkem.

Je tedy na předkládajícím soudu, aby ověřil, zda v každé ze situací ve věci C-457/12 je přiznání odvozeného práva pobytu dotčenému státnímu příslušníkovi třetího státu, který je rodinným příslušníkem občana Unie, nezbytné pro to, aby byl občan Unie zaručen skutečný výkon práv, která pro něj vyplývají z článku 45 SFEU. Podle Soudního dvora okolnost, podle níž se dotčený státní příslušník třetího státu stará o dítě občana Unie, může představovat relevantní skutečnost pro účely posouzení, zda může mít odmítnutí práva pobytu tomuto státnímu příslušníkovi třetího státu odrazující účinek na skutečný výkon práv, která pro dotčeného občana Unie vyplývají z článku 45 SFEU. Samotná skutečnost, která se může jevit jako žádoucí, že takováto výchova dítěte je zajišťována státním příslušníkem třetího státu, předkem manželského partnera občana Unie v přímé linii, přesto sama o sobě pro konstatování takového odrazujícího účinku nestačí.

Článek 45 SFEU proto přiznává rodinnému příslušníkovi občana Unie, který je státním příslušníkem třetího státu, odvozené právo pobytu v členském státě, jehož je tento občan státním příslušníkem, má-li uvedený občan bydliště v tomto členském státě, jehož je tento občan státním příslušníkem, pobývá-li uvedený občan v tomto členském státě, avšak pravidelně se vydává do jiného členského státu jakožto pracovník ve smyslu uvedeného ustanovení, pokud by odmítnutí uznání takového práva pobytu mělo odrazující účinek na skutečný výkon práv, která pro dotčeného pracovníka vyplývají z článku 45 SFEU, což přísluší ověřit vnitrostátnímu soudu.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

Úplné znění rozsudku ([C-456/12](#) a [C-457/12](#)) se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499